

Norges vassdrags- og energidirektorat

Hvordan blir elvemusling fulgt opp i NVEs saksbehandling?

Pernille Bruun og Kirsten Marthinsen
TBM og KSK

Disposisjon

- Konsesjonsbehandling
- Undersøkelser
- Eksempler på saker
- Tilsyn

Konsesjonsbehandling

- Konsesjonssøknader
 - Kvalitetssikring av rapporter – biologisk mangfold
 - Krav om tilleggsundersøkelser
 - Høring også til Miljødirektoratet
- I konsesjonen (dvs. tillatelsen)
 - Krav om fjerning av fiskesperre – vanninntak til settefiskanlegg
 - Minstevannføring
 - Flytting av elvemusling
 - Skylleflom

Hva blir undersøkt (og ikke)?

- Elvemusling skal omtales.
 - Undersøkes: Tilstedeværelse, anslått mengde, størrelse/aldersfordeling, (sannsynlig) vertsfisk.
 - Undersøkes sjelden: substrat ++ (systematisk beskrivelse), glocidiepåslag på gjeller. Sjelden god metodebeskrivelse.
 - Undersøkes ikke: Forurensning og forsuring. Hvilken vannføring som gir gunstig vannhastighet.
-
- Grunnlag for etterundersøkelser?

Så forskjellig kan det gjøres

God rapport

- God metodebeskrivelse
- Kart viser undersøkte områder
- Tetthet telt med anerkjent metode
- Beskrivelse av fysiske parametere (dyp, begroing, substrat o.l.) og vurdering av gyte- og oppvekstområder

Mindre god rapport

- Ingen metodebeskrivelse
- Grovt kart
- Beskrivelse av fysiske parametere ikke relatert til undersøkelsesområde for elvemusling
- Omtaler og undersøker i liten grad usikkerheter

NVEs avgjørelser

- Økt minstevannføring og skylleflom
 - Ikke tillatelse til bekkeinntak
 - Ikke tillatelse til redusert minstevannføring
 - Avslag
-
- Kommer: Oterholtfoss kraftverk – Bø, og Roksetbekken kraftverk – Rissa.

Vassdragskonsesjon

5. Naturforvaltning

IV

Konsesjonæren plikter etter nærmere **bestemmelse av Fylkesmannen** å bekoste **naturvitenskapelige undersøkelser** samt friluftslivsundersøkelser i de områdene som berøres av utbyggingen. Dette kan være arkiveringsundersøkelser.

Konsesjonæren kan også tilpliktes å delta i fellesfinansiering av større undersøkelser som omfatter områdene som direkte eller indirekte berøres av utbyggingen.

Andre typer saker

- Konsesjonspliktavurdering
 - Påvist eller sannsynlig forekomst av elvemusling = konsesjonsplikt
- Innkalling til konsesjonsbehandling
 - Elvemusling er ”sterke miljømessige hensyn” som fører til at et eksisterende tiltak kan kalles inn til konsesjonsbehandling
- Settefisk
 - Potensielt store konsekvenser

Mer om settefisk

- Vannbehovet er gjerne størst når det allerede er lite vann i elva
- Vannet slippes oftest ikke ut i elva igjen.
- Fiskesperrer.

Fiskesperrer

Miljøtilsyn som tiltak

- NVEs miljøtilsyn
 - Tilsyn med alle tiltak med konsesjon etter vannressursloven og vassdragsreguleringsloven
 - 242 stedlige tilsyn i 2014 (anlegg under bygging eller i drift)
- Sentrale konsesjonsvilkår i driftsfasen:
 - Minstevannføring
 - Reguleringshøyder
 - Vannuttak (settefiskanlegg)

Minstevannføring

- Kravet om minstevannføring er det viktigste
 - Sikre bl.a. fisk og elvemusling
- Minstevannføringen skal kunne dokumenteres
- Hovedregelen nå er automatisk logging
 - Registreringshyppighet min 1 gang/time
- Logg/data lagres i hele anleggets levetid
- Det offentlige og allmennheten skal ha mulighet til å kontrollere vannføringen

Storvatnet

Regulant: Marine Harvest Norway AS

Høyeste regulerte vannstand (HRV):
93,00 m.o.h.

Laveste regulerte vannstand (LRV):
91,00 m.o.h.

Høydesystem: NN 1954

Minstevannføring fra Storvatnet:
120 liter/sek hele året

For minstevannføring akkurat nå,
send SMS til 47 48 40 26 med tekst "V"

Brudd på disse bestemmelsene meldes til
Norges vassdrags- og energidirektorat (NVE)

marineharvest

Risikobasert tilsyn

- Perioder med lite tilsig
 - Vinteren 2014 ble 13 settefiskanlegg kontrollert
 - To brudd på minstevannføring

Reaksjoner når vilkår brytes

- NVE har flere reaksjonsmuligheter, bl.a.:
 - Pålegg om retting og tvangsmulkt
 - Overtredelsesgebyr
 - Anmeldelse
- Eksempler på vassdrag med elvemusling - 2014:
 - Trøndersmolt – varsel om retting for manglende opplegg for registrering av minstevannføring
 - Hellefoss kraftverk – overtredelsesgebyr for brått fall i vannstand
 - (Fistersmolt – anmeldt av SalmonCamera. NVE bistår politiet)

Manglende kunnskap?

- I lys av at elvemuslinger er så vertsspesifikke, (og at sjørørret og til dels laks er i så stor tilbakegang), er det en av formene som i større grad er påvirket enn den andre, og dermed mer sårbar?
- For- og etterundersøkelser bør brukes mer aktivt for å få vite mer om effekten av ulike vannføringsregimer (jevn vs. varierende minstevannføring, raske endringer,